

EmpowerMed

*Osnaživanje žena u borbi s
energetskim siromaštvom na
Mediterranu*

Sadržaj

Photo credit : GERES

- Što je energetska siromaštvo?
- Posljedice energetske siromaštva
- Ključne brojke u Europi
- EmpowerMed: ciljevi, aktivnosti & očekivani učinci
- Pilot područja
- Web stranica i društveni mediji

EmpowerMed

Što je energetska siromaštvo?

- **Energetsko siromaštvo** se javlja u onim slučajevima u kojima kućanstvo ne može postići minimalnu razinu potrošnje energije koja je potrebna za zadovoljenje osnovnih potreba i za aktivno sudjelovanje u društvu.
- Energetski siromašna kućanstva mogu imati neadekvatnu razinu energetske usluga (npr. nelagoda u zatvorenim prostorima zbog topline), disproporcionalni troškovi energije koji mogu dovesti do neželjenih odluka (npr. dilema „grijati ili jesti“) ili nepouzdan pristup energiji (tj. ovisi o nestabilnoj, nesigurnoj opskrbi). Energetsko siromaštvo proizašlo je iz strukturalnih nejednakosti u raspodjeli dohotka, nejednakosti u pristupu kvalitetnom stanovanju, neadekvatnih cijena energije, neadekvatne podrške ranjivim potrošačima te različitih energetske potreba i praksi u kućanstvu. To je poseban oblik materijalne deprivacije s eksplicitnom rodnom dimenzijom i dokazanim utjecajem na fizičko i mentalno zdravlje.

Izvor slike : DOOR

Ključne brojke vezane uz energetska siromaštvo u Europi

57

million

Ljudi ne može održavati svoj dom toplim tijekom zime

104

million

Ljudi ne može održavati svoje domove dovoljno rashlađenima tijekom ljeta

52

million

Ljudi suočava se s kašnjenjima u podmirivanju računa za energiju

Izvor: EU Opsevatorij za energetska siromaštvo: energypoverty.eu

Osobe najpogođenije energetske siromaštvom

Izvor slike : DOOR

Osobe najpogođenije energetske siromaštvom su:

- Stariji
- Jednoroditeljske obitelji
- Nezaposleni
- Studenti
- Radnici s nižim prihodom
- Žene

Energetsko siromaštvo na Mediteranu

Obalna područja mediteranskih zemalja suočavaju se specifičnim problemima koji mogu dovesti do energetske siromaštva:

- Značajan udio kućanstva s niskim dohotkom;
- Tenzije na tržištu nekretnina (zbog turizma) zbog kojih kućanstva s niskim dohotkom teže pronalaze odgovarajuće stambene objekte koji bi zadovoljili njihove potrebe;
- Niska razina izolacije i visoka razina propadanja stambenih objekata;
- Vruća ljeta i niska razina udobnosti ljeti, podložnost klimatskim promjenama jer toplinski valovi postaju sve učestaliji i intenzivniji;
- Nedostatak unaprijed instaliranih sustava centralnog grijanja ili slabo učinkoviti i neprimjereni sustavi grijanja;
- Oslanjanje na skupe oblike grijanja baziranih na električnoj energiji.

Posljedice energetske siromaštva

Energetsko siromaštvo dovodi do temperaturne nelagode u prostoru i utječe na **zdravlje i dobrobit**:

- **Pogoršanje uvjeta stanovanja**: hladnoća, vlaga...;
- **Financijske poteškoće**: visoki računi i stvaranje dugova, izbor između hrane i topline te stres koji je povezan s navedenim;
- **Društvene poteškoće**: izolacija, smanjeno samopouzdanje...;
- **Problemi sa zdravljem**: bolesti dišnog i krvožilnog sustava, učestale bolesti poput gripe, prehlade, artritisa i reume, ali i problemi s mentalnim zdravljem.

Energetsko siromaštvo i rodna pitanja

- Žene i kućanstva koja vode žene nesrazmjerno su pogođene energetske siromaštvom.
- Zbog podjele rada, žene provode više vremena radeći kod kuće ta su time i izloženije posljedicama energetske siromaštva.
- Samohrani roditelji su najugroženija skupina – u EU, oko 85% samohranih roditelja su žene, na njihova dobrobit značajno utječu financijska i psihosocijalna opterećenja.

Prednosti rješavanja energetske siromaštva

Izvor slike : DOOR

Suzbijanje energetske siromaštva može donijeti višestruke koristi, uključujući:

- manje sredstava iz državnog proračuna utrošenog na zdravstvo,
- smanjeno zagađenje zraka,
- veći komfor i dobrobit,
- veći proračuni kućanstava,
- reaktivacija stanovništva,
- osnažena i motivirana kućanstva.

EmpowerMed ciljevi

Izvor slike : DOOR

Opći cilj **EmpowerMed** projekta je doprinjeti suzbijanju **energetskog siromaštva** i **poboljšanju zdravlja** građana pogođenih energetskim siromaštvom na Mediteranu, s posebnim fokusom na žene, kroz:

- provođenje praktičnih rješenja za osnaživanje preko **10,000** građana zahvaćenih energetskim siromaštvom na Mediteranu
- procjenu učinaka tih rješenja s ciljem formuliranja lokalnih, nacionalnih i EU politika preporuka
- promoviranje rješenja za rješavanje energetskog siromaštva na lokalnoj, nacionalnoj razini i razini EU-a među **220** donositelja odluka, **560** društvenih aktera, **100** komunalnih poduzeća, **180** zdravstvenih stručnjaka i **100** stručnjaka za energetska siromaštvo.

Aktivnosti

Mobilizacija
ključnih
lokalnih
aktera

Izgradnja
kapaciteta
ključnih
aktera i
partnera

Energetski
pregledi
kućanstava

Javne
rasprave

Analiza i
oblikovanje
preporuka za
suzbijanje
energetskog
siromaštva

Zagovaranje
rodno-pravednih
rješenja za
energetsko
siromaštvo

«Uradi
sam»
radionice

Zdravstvene
radionice

Pilot područja

Praktične mjere provode se u 6 pilot područja

Albanija
Hrvatska
Francuska
Italija
Slovenija
Španjolska

EmpowerMed u Sloveniji

- **Pilot područje:** obalni gradovi **Koper, Piran i Izola** - 86,000 stanovnika
 - Primatelji redovne socijalne pomoći: 3%
 - Ključni lokalni akteri: lokalni centri za socijalni rad, Caritas i Crveni križ, udruge umirovljenika, lokalne zdravstvene grupe, grupe koje povezuju lokalne zajednice
 - Kontekst: Slovenska vlada provodi nacionalni program za posjete domaćinstvima u energetske siromaštvo i suočeni su s nedovoljnim zanimanjem za posjete
- **EmpowerMed aktivnosti:**
 - Posjeti kućanstvima s ugradnjom uređaja za uštedu energije
 - Javne rasprave građana
 - Zdravstvene radionice
 - Uradi sam radionice
 - Pružanje podrške kućanstvima za pristup subvencijama za mjere energetske učinkovitosti koje daje vlada.

EmpowerMed u Španjolskoj

- **Pilot područje: središnje područje Barcelona** – 5.5 milijuna stanovnika
 - 24 % stanovništva prijete rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti. U Barceloni, 55% rizične populacije čine žene. Više od 100.000 kućanstva je u uvjetima energetske siromaštva.
 - Ključni lokalni akteri: Savjetovališta za energetiku Gradskog vijeća Barcelone i slični uredi ili socijalne usluge u drugim općinama gradskog područja i postojeći dobavljači električne energije i prirodnog plina.
 - Kontekst: ranjivim kućanstvima prijete isključenje električne energije ili plina zbog njihovih već nesigurnih situacija. U većini ovih kućanstava žive žene i djeca.
- **EmpowerMed akcije:**
 - Organizacija javnih rasprava o energetske i zdravstvenim pitanjima kako bi se osnažila kućanstva u riziku od (ili ona koji već imaju problem) isključenja iz opskrbe energijom i drugo.
 - Energetske uradi sam radionice o tome kako čitati i razumjeti račune za energiju te pružanje savjeta o pristupu subvencijama za financiranje za energetske učinkovitost, npr. Bespovratnim sredstvima za izgradnju retrofita.
 - Savjetovanja za pogođena kućanstva kako bi se na odgovarajući način riješili dimenzije emocionalnog i mentalnog zdravlja energetske siromaštva.

EmpowerMed u Hrvatskoj

- **Pilot područja: Zadarska županija i grad Zadar** – 128,000 stanovnika
 - Grad Zadar je smješten na obali Jadrana, peti je najveći grad u Hrvatskoj
 - Oko 5-6 % stanovništva prima oblik socijalne pomoći (zajamčeni minimalni dohodak, jednokratnu potporu, invalidsku potporu ili stambenu pomoć), a 2% koristi potporu za plaćanje troškova grijanja tijekom zime
 - Kontekst: 2 prethodna projekta (Fiesta i REACH) naglasili su potrebu za većim fokusom na energetska siromaštvo u mediteranskoj klimi i obalnim područjima.
 - Kućanstva tradicionalno uglavnom vode žene, vode računa o računima za energiju, ali s nedostatkom osnovne energetske pismenosti i bez planiranja intervencija za osiguravanje energetske učinkovitosti
 - Ključni lokalni akteri: predstavnici lokalnih vlasti, društveni akteri, zdravstveni stručnjaci i lokalne nevladine udruge i organizacije
- **EmpowerMed aktivnosti:**
 - Energetski posjeti s instalacijom uređaja za uštedu energije koji su usmjereni uglavnom na domaćinstva koja vode žene (samohrane majke, majke više članova, umirovljenici, udovice), ali i kućanstva koja imaju problema s energijom
 - Događaj o energiji i zdravlju i Uradi sam radionicama za kućanstva.

EmpowerMed u Italiji

- **Pilot područje: Općina Padova** - 200,000 stanovnika
- Važno Sveučilišno središte: oko 60,000 studenata
- 8-9% obitelji koji kasne s plaćanjem računa za energiju u Italiji. U Padovi je veliki dio novčane potpore obiteljima u potrebi usmjeren prema plaćanju računa za energiju.
- Najugroženije stanovništvo, koje živi u lošim i energetske neučinkovitim zgradama što pogoršava njihovu situaciju energetske siromaštva, čine obitelji koje žive u državnom smještaju, obitelji s jednim roditeljem i starije osobe.
- Ključni lokalni akteri: Informambiente - služba za zaštitu okoliša u općini Padova, socijalne usluge, Sveučilište u Padovi, Talijanski opservatorij za energetske siromaštvo (OIPE), vjerske zajednice, lokalne nevladine udruge i organizacije, škole
- **EmpowerMed akcije:**
 - Energetski posjeti za kućanstva u državnom smještaju
 - Javne rasprave za podršku potrebama kućanstva
 - Radionice o energiji i zdravlju, jednostavnim rješenjima i financijskim poticajima za uštedu energije

EmpowerMed u Francuskoj

- **Pilot područje: metropolitansko područje Aix Marseille Provence** – 1.8 milijuna stanovnika
 - 9% kućanstava ima potrošnju energije iznad 15% svog raspoloživog dohotka. U Marseilleu je stopa siromaštva veća od 25%, za jedan okrug je veća od 50%.
 - Potencijalno nedostojan broj stambenih objekata procjenjuje se na 40 000, što predstavlja 100 000 ljudi.
 - Ključni lokalni akteri: organizacije za stambeno zbrinjavanje, socijalni centri, lokalne udruge građana (uključujući organizacije žena), dobrotvorne organizacije, integracijske kompanije za profesionalnu provedbu energetske mjere
- **EmpowerMed aktivnosti:**
 - Osposobljavanje energetske savjetnice i provođenje energetske posjete kućanstvima s niskim prihodima koje su identificirali lokalni partneri u redovitim kontaktima sa stanovništvom
 - Javne radionice o energetske i zdravstvenim pitanjima za ugrožena domaćinstva
 - Rodni pristupi će se istraživati kako bi se bolje razumjela zapažanja koja su do sada ostala neformalna (više žena u potrebi, žene srdačnije prihvaćene kao energetske savjetnice od svojih muških kolega u kućanstvima ...) i kako bi se bolje prilagodile rješenja
 - Usredotočenost na mediteranske izazove: istražiti će se dostupne energetske mjere za udobnost tijekom ljeta

EmpowerMed u Albaniji

- **Pilot područje: Vlora** - 117,000 stanovnika
 - Treća najveća općina u Albaniji koja se nalazi na obali
 - Energetsko siromaštvo: najsiromašnija kućanstva troše više od 35% svog dohotka na račune za struju, a kuće ranjivih skupina zimi su često vlažne i hladne jer kućanstva s niskim prihodima ne mogu si priuštiti pravilno grijanje svojih domova, tako da su rizici za zdravlje visoki.
 - Ključni lokalni akteri: Općinsko i regionalno vijeće Vlora, Sveučilište Vlora, lokalne OCD, zdravstveni stručnjaci i strukovne škole.
- **EmpowerMed aktivnosti:**
 - Energetske posjete provodit će se obukom energetskih revizora iz strukovnih škola i savjetnika sa sveučilišta
 - Uradi sam radionice o solarnim fotonaponskim instalacijama
 - Akcije podizanja svijesti o zdravlju i energiji

EmpowerMed očekivani rezultati i učinci

Izvor slike : GERES

- **10,200** građam osnaženo u borbi s energetske siromaštvom
- Uključivanje više od **1000** ključnih aktera
- **6** pilot područja
- Najmanje **60%** sudionika ženskog roda
- Donositelji odluka: **8** preporučenih preporuka ili mjera
- Primarna ušteda energije: **6.5 GWh/godišnje**
- Smanjenje CO2 emisija: **1,600 t CO2/godišnje**
- Ulaganja u održivu energiju: **160,000 €**
- Uštede: **780,000 €**

EmpowerMed Partneri

The logo for Focus is a green rounded rectangle with the word "focus" in white lowercase letters. Below it, in smaller white text, is "društvo za sonaraven razvoj".

focus

društvo za sonaraven razvoj

Focus udruga za održivi razvoj (*Focus društvo za sonaraven razvoj*, Slovenia) neovisna je, nevladina, neprofitna i apolitična udruga. Fokus djeluje na sljedećim područjima: klimatske promjene, energija, održiva mobilnost, globalna odgovornost, etička potrošnja i porast.

Focus koordinira projekt EmpowerMed

DOOR (Društvo za oblikovanje održivog razvoja, Croatia) udruga stručnjaka posvećena promicanju održivog energetskeg razvoja, osnovana 2003. godine. DOOR je uspješno implementirao više od 100 projekata čiji su ciljevi u rasponu od ublažavanja klimatskih promjena, poticanja sudjelovanja građana u kreiranju održivih energetskeg politika, poboljšanja obrazovanja o obnovljivim izvorima energije i ublažavanja energetskeg siromaštva.

DOOR

The logo for SOGESCA consists of a blue circular icon with a white arrow pointing clockwise, followed by the word "SOGESCA" in a bold, blue, sans-serif font.

SOGESCA

SOGESCA (Italija) je savjetodavna i inženjerska tvrtka aktivna od 1986. godine, specijalizirana za pitanja zaštite okoliša, zaštite na radu i energetske učinkovitosti. SOGESCA pružaiskusne konzultantske usluge tvrtkama i javnim tijelima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Nudi visoko profesionalnu podršku na području zaštite okoliša, sigurnosti i energetskeg pregleda, projektiranja i ažuriranja sustava upravljanja, usluga dozvola, revizija, projekata energetske učinkovitosti, planiranja, integriranog upravljanja otpadom, vodom, energijom i drugih srodnih područja.

EmpowerMed Partneri

Universitat Autònoma de Barcelona (Španjolska). Institut za znanost i tehnologiju okoliša na Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB) multidisciplinarni je centar koji promiče akademska istraživanja i postdiplomske studije u znanosti o okolišu. Cilj je poboljšati naše razumijevanje globalnih promjena u okolišu te prirodu i uzroke ekoloških problema. Pored toga, proučava politike, strategije i tehnologije za poticanje prelaska na održivo gospodarstvo.

Institut de Recerca en Energia de Catalunya (Španjolska) doprinosi održivom razvoju društva i povećanju konkurentnosti poduzeća kroz: inovacije i razvoj novih tehnoloških proizvoda; srednjoročna i dugoročna istraživanja; i razvoj znanstvenih i tehnoloških znanja iz područja energije.

Osnovana 1976. godine, Geres (Francuska) je udruga za razvoj koja djeluje u Europi, Africi i Aziji na poboljšanju životnih uvjeta i borbi protiv klimatskih promjena i njegovih utjecaja. U interesu ambicioznih promjena u društvu potiče razvoj inovativnih, lokalno utemeljenih rješenja, podržava teritorijalnu klimatsku i energetska politiku i mobilizira sve dionike oko klimatske solidarnosti, potičući ih da poduzmu mjere i zalažu se za najugroženije.

EmpowerMed Partneri

Katalonsko udruženje inženjerstva bez granica (Španjolska) je Udruženje za razvojnu suradnju. Formiraju ga profesionalci, učitelji i studenti, uglavnom volonteri, koji rade na osiguravanju univerzalnog pristupa osnovnim uslugama, prateći društvene promjene i osnaživanjem stanovništva, uvijek poštujući kulturne i tehničke karakteristike. Djeluje na izgradnji pravednog i ujedinjenog globalnog društva i stavljanju tehnologije u službu ljudskog razvoja.

ŽENE U EUROPI ZA ZAJEDNIČKU BUDUĆNOST (Njemačka) neprofitna je mreža posvećena rodno pravednom i zdravom planetu za sve, sastoji se od preko 150 organizacija žena i civilnog društva koje provode projekte u 50 zemalja. Radi na transformativnoj rodnoj ravnopravnosti i ženskim ljudskim pravima koja su povezana s klimatskom pravdom, održivom energijom i kemikalijama, manje otrovnim otpadom, sigurnom vodom i sanitarnim sredstvima za sve.

Milieucontact Albanija ima 20-godišnje iskustvo rada sa civilnim društvom na okolišu, prirodi i održivom razvoju, kao i s vlastima koje se bave tim pitanjima u Albaniji. Tri su vodeća elementa u njihovom radu: izgradnja kapaciteta, uključivanje građana i rješavanje problema zaštite okoliša. Potiče i podržava uključivanje i osnaživanje građana i razvija procese participativne strategije i odlučivanja. Povezuje te procese s konkretnim rješenjima za probleme okoliša.

THANK YOU

Posjetite našu internetsku stranicu za više informacija o našim lokalnim partnerima:

www.empowermed.eu

@Empowermed_eu

@Empowermed.eu

EmpowerMed

EmpowerMed

www.empowermed.eu

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement N°847052. The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EASME nor the European Commission are responsible for any use that may be made of the information contained therein.

